

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

TIDEVARVET

den 20 juni 1931 innehåller:

Mänsklig solidaritet.
Ledande artikel.

Strejkbryteri och strejkbrytare
av redaktör Sigfrid Hansson.

Inledningsföredrag hållet vid Nyradikala Gruppens sammanträde i Stockholm den 11 juni 1931.

Aven Norge har upplevt sitt Adalen med svåra sammandrabbningar mellan ordningsmakten och de strejkande. Den långvariga och omfattande arbetskonflikten, som utgör bakgrunden till dessa händelser, kommer att skildras i Tidevarvet i en serie artiklar av fröken Anne Halvorsen, Oslo.

Början göres i veckans nummer med artikeln

Hårda tider i Norge.

Den nya skolan
av Elsa Wilkens.

Dansk Kvindesamfund.

Idrottskursen i Strängnäs
av Ragnvi Torsslow-Lundgren.

Ode till folkliga maskiner
av Harry Martinson.

Två kärleksdikter
av Ingeborg Björklund.

Tidevarvets semester infaller i år liksom alla andra år under midsommarveckan. N:r 25 och 26 äro därför sammanslagna till ett, och lördagen den 27 juni utkommer intet nummer av Tidevarvet. Nästa gång vi ha glädjen möta våra läsare blir alltså den 4 juli. Under tiden hinner halvårsskiftet äga rum. Det är av vikt att prenumerationen på Tidevarvet för såväl post- som expeditionsprenumeranter förnyas i god tid före den 1 juli, så att intet avbrott i försändelserna må äga rum. Till våra expeditionsprenumeranters tjänst medsendes en giroblankett, som vi hoppas återfå ifyllt. Prenumerationspriset från den 1 juli till årets slut är 3:— kr.

En del av upplagan medföljer en giroblankett.

Vad har hänt?

PARTERNA I MARMAKONFLIKTEN ha träffat uppgörelse. Över 2,000 industriarbetare — de berörda skogsarbetarna oräknade — ha fått sitt öde avgjort. Förlikningskommissionens förslag innebar, *antingen* att avtal skulle träffas till 1931 års slut med en timlön på 114 öre och med villkor att arbetet vid Marmaverkens sulfatfabrik skulle fortast möjligt återupptagas. *Eller* att avtal skulle träffas till 1931 års slut med 118 öre i timlön, d. v. s. status quo, men med rätt för arbetsgivarna att avgöra när arbetet skulle sättas igång vid sulfatfabriken. Arbetsgivarna tog lika gärna det ena som det andra. Gingo arbetarna med på sänkt lön fick sulfatfabriken sättas i gång. Togo de däremot den högre lönen, blev det inte något arbete vid fabriken under innevarande år utom en del reparationsarbeten. Det är inte så bråttom längre! Arbetarparten godkände det senare förslaget — detta blev alltså uppgörelsen. Man förstår att arbe-

TIDEVARVET

påminner om halvårsprenumerations!

TIDEVARVET

vill målmedvetet, outtröttligt och med förståelse för nyanserna i uppsättet hos andra söka vidmakthålla den radikalism, som under ett tidigare skede i vårt lands politiska historia kunde finna sitt uttryck och förverkliga sin mening utan enrollering i borgerlig, respektive socialdemokratisk åskådning. En sådan samhällssyn är enligt vår mening fortfarande nödvändig för samhällets utveckling och för den offentliga moralen. Vår radikalism rör sig om

tarna måste ta detta val, med hänsyn till avtalen som stunda med arbetsgivareföreningen, då det vore otänkbart att skapa prejudikat på lägre lön.

BÅDE I ENGLAND OCH TYSKLAND har regeringskris hotat och just i dagarna blivit lyckligt avvärd. Rikskansler Brüning's nödförordning hade uppkallat socialdemokraterna till energisk protest och krav på riksdagens sammankallande, vilket regeringen lika energiskt motsatte sig. Regeringens öde hängde på ett hår — men socialdemokraterna gävo efter, riksdagen förblir borta från Berlin och regeringen har ett par månaders frist att reda upp situationen.

Liberalerna i England ha vägrat anta regeringsförslaget till jordvärdeskatt, som de betrakta som en dubbelbeskattnings. Efter flera spännande dagar har regeringen godtagit det modifierade liberala förslaget. Behandlingen i parlamentet kommer att uppskjutas några dagar och den slutgiltiga utgången är oviss.

Veckovakten

Gåtornas gåta

av DEVINEZ.

Inte utan besvär upptäcker man gåtorna i tillvaron. De dölja sig bakom det skenbart enkla för det mesta. Besväret kan bestå i att stiga i höjden som professor Piccard för att undersöka de kosmiska strålarna eller att söka vägar och sammanhang längs jordens buktiga yta. Kanske kan man lära något om en människa från de gåtor, vilkas tillvaro hon upptäcker, lika väl som från dem hon löst eller låter gå förbi sig.

Somliga gåtor utgöra våra privata stunders sysselsättning, andra äro gemensamma för en tid, ett folk, ett kall, ett kön.

värden som den borgerliga pressen inte intresserar sig för eller godtagger och även om problem som arbetarpartierna ännu icke tagit upp på sina program.

Tidevarvet tror på kvinnorna och på deras insats i samhällsarbetet. Men vi tro lika fullt på nödvändigheten av solidariskt samarbete mellan män och kvinnor för lösandet av de stora uppgifter som vänta bl. a. på uppfostrans, jordfrågans, den inre och yttre fredens områden.

Självfallet blir en aktiv politisk tidning som Tidevarvet mellan och

utom de stora politiska partierna och själv utan något parti bakom sig, ekonomiskt isolerad på ett sätt, som inte står i proportion till den resonans som dess meningar framkalla. Det är av yttersta vikt för oss att få upp vår prenumerantsiffror och vi vädja till våra vänner att i sin krets, var och en, till den nya halvårsprenumerations skaffa minst en ny abonnent till Tidevarvet. Vi å vår sida förbinda oss att nu liksom tillförlitligt icke väja för svårigheter och möda i vår vaktjänst omkring våra samhälleliga ideal.

Hårda tider i Norge.

Av Anne Halvorsen.

Her er barske tider i Norge både ute og inde. Undtatt enkelte varme dage har nordenvinden og kulden vært den rådende hele forsommeren, ja, sheen gjestet oss langt ut i mai og la sit kolde hvite dekke over gress og utsprunget løv. Likeså velgjørende som sneen virker, når den de første vinterdage legger sitt bløte skjermende slør over den nakne jord med alt det visne og døde — likeså hårdt virker det samme stoff, når det i livets tid isner de nyfødte plantespiser.

Of vi mennesker som er i så inderlig kontakt med naturen, vi står ubehjelpelig midt i kampen mellom liv og død, mellom kulde og varme, mellom hårdt og mykt og reagerer og lider under dette mer og mindre bevisst. Men endelig seiret varmen og nu lever vi likesom inhyllt i en blomstermettet, bedøvende sødmefylt sommerluft og tar farve av den. Øjnene søker de skjønne farver, ørene oplades for skogens og parkenes fugleorkester, og alle porer i en suger varme og luft.

Of det kan nok trenges efter den lange strenge vinter og de trange kår, som følger med megen arbeids-

løshet, og som i vår efterfulgtes av den nu pågående arbeidskamp.

Vi har da atter et generaloppgjør på arbeidsmarkedet efter ca 5 års nogenlunde ro. I krisen 1926—27 regnet man med et tap av 3,57 millioner arbeidsdage, som jo er et ganske anseelig tap for et land med 2—3 millioner mennesker. Men man må gå tilbake til storkampen i 1924, skal man trekke en sammenligning med kampen idag.

Enholdsvis 1 april og 1 mai utløp lønstariffene i en rekke industri- og håndverksfag, og den 15 mai sendte arbeidsgiverne ut sine første opsigelser. (I papirindustrien stanset arbeidet allerede 15 mars.)

Arbeidsgivernes krav gikk ut på 12—15 procent reduksjon av minste- og timelønnsatser og 15—25 procent av akkordsatserne, i enkelte tilfeller ennå mere, samt en rekke forandringer i overenskomstenes almindelige bestemmelser.

Arbeiderne krevte arbeidstiden nedsatt fra 48 til 42 timer med samme ukeløn, begrensning av overtidsarbeide og forhøielse av dettes gjeldende satser, en rekke forandringer i de almindelige bestemmelser som forlengelse av ferien til 14 arbeidsdage, full lønn under sykdom m. m. — samt nesten overalt lønnens forhøielse fra 10—20 procent.

Enighet parterne imellem kunde der ikke være tale om. Meglingsmannen nedla forbud mot arbeidstans og optok straks meglingen. Den førte dog ikke så langt at han kunde fremkomme med et fruktbart forslag og arbeidstansen inntrådte 8 april for ca 42000 lockoutede arbeidere.

Så stod maifagene for døren og meglingen blev optatt her, hvorefter parterne i aprilfagene blev innkalt til fornyet megling og sidst i mai kunde meglingsmannen fremlegge sit forslag, der inneholdt en lønnereduksjon på 6 å 7 optil 8 procent. Besvarelse blev utsatt til 11 juni. Spenningen var stor, men den pessimistiske stemning hadde overtaket, så da forslaget forkastelse av begge parter blev bekjentgjort kom det ikke som en overraskelse. Of meget er jo vunnet ved at parterne efterkom riksmeglingsmannens henstilling om uten ophold å opta partsforhandlinger, som da også nu er i full gang.

Sommarsöndag.

En härlig junisöndag med äppelblom i alla trädgårdar, doftande hundlokör, midsommarblomster, humleblomster i garna och kornknarren, som man aldrig får se, knarrande från åkern. Airedaleterriern går ut i vattnet till magen vid den långsträckt stranden och dricker minutvis av det bräckta vattnet, som är hans älsklingsdryck. Människorna lägga sig behagligt till rätta i gräset i väntan på en motorbåt och börja handskas med tankar, som bara komma fram vid en solig söndagsstrand i juni, litet barn-domsminnen, litet framtidsplaner under solskenet inflytande, sådana tankar som man tar lugnt, eftersom man har tiden på sig och som man samlar ihop för att få nytt perspektiv på vardagen.

En gul svensk trafikbuss i oklanderlig form kör fram på den sandiga vändplanen framför bryggan. Den har ändstation här och skall vända efter fem minuter för nästa tur till staden. Den startar inte och chauffören har glömt startveven hemma. Fäfånga försök att rulla den igång. Fäfånga försök att finna en telefon för avsändande av nödrop till urstationen. Fäfånga försök att beveka motorn.

Här behövs en tändande gnista, en kraft som samlar och sätter liv i människors och maskiners resurser. Kvinnan i gräsbacken föreslår samtliga, chaufförer och civila, bekanta och obekanta kvinnor och män, sju människor tillsammans, att rulla bussen baklänges tillräckligt långt för att den skall kunna ta fart på det lilla stycke som är kvar till stranden. Chauffören väckes till sitt första initiativ och springer efter en söndagsfiskare — som om just hans krafter vore de avgörande — företaget sätter i gång och lyckas. Efter fem minuters kraftanstängning går bussen för egen motor därifrån, överlämnande åt sällskapet på stranden att själv dra slutsatserna om det tändande initiativets och kollektivismens betydelse.

Nästa scen är en gräsbevuxen ö, med ett halvfärdigt bygge i bakgrunden, en sommarvilla med skimrande rött koppar-tak. Motorbåten har motorstopp, men inför den underbara tavlan med glittrande vikar och disgröna öar försvinner all förargelse och en enda försoningens, förnöjsamhetens, broderlighetens anda griper människorna.

Då händer det oerhörda, att den dittills osynliga ägaren dyker upp, full av ohövlig vrede. — Vem har gett er lov? — Ge er iväg. — Ingen campingplats — sopa bort smörjan — håll käften! — Den heliga äganderättens gift har genomträngt hans varelse och gjort honom enfaldig, hänsynslös, simpel och löjlig, för rädd om sin osäkra härskarställning att ens våga stanna för att ta emot ursäkter, ärligt framförda, smitande i sin stads-eleganta pullover genom domänens buskar. Så kastar man ut proletärer och deras svar angår en inte, men funnes vapen till hands vore det inte långt till skotten, ty iskan är rädd. Och broderskänslan blev ihjälslagen med ett hugg, som passade illa till den svenska naturens vänlighet.

Dagens sista upplevelse: det treåriga, i ordets verkliga betydelse väl uppfost-rade barnet i knallröda vida långbyxor. Det reagerar ögonblickligen inför airedaleterriern med orden att hunden är snäll och låter sig utan rädsla lyftas av en främmande människa för att klappa hunden, som i sin tur gnällande söker skydd mot den gåtfulla varelsen. Det har omkring sig en stab av glada människor men springer ensam med långa steg till och ifrån dem, begär förtro-tansfullt att bli lyft i en båt och möter hela världen med glatt förtroende. Är det framtiden?

Casan.

Villaspekulanter

Vid köp av villa i Appelvikens, Alsten, Nockeby, Smedslätten eller annat samhälle, vänd Eder med förtroende till oss. **BALDERS FASTIGHETSBYRÅ** Högländstorget 10, Alsten Telefon: Alsten 1000 & 1100

TIDEVARVET

REDAKTIONSKOMMITTÉ:

Elin Wagner,
Elisabeth Tamm,
Ada Nilsson,
Honorine Hermelin.

REDAKTÖR:

Carin Hermelin.

ANSVARIG UTGIVARE:

Ada Nilsson.

Utkommer varje helgfri lördag.
Slussplan 1—3, 2 tr., Stockholm.
Tel. N. 48 42, 182 43.

ADVOKATER

Ledamöter av Sveriges Advokatsamfund

Eva Andéns Advokatbyrå

Inneh.: Eva Andén.

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund
Herkulesgatan 14 (f. d. L. a Vattug.)
Tel. 75 75, 75 76
STOCKHOLM

Specialitet: Familje- och arvsaker,
Boutredningar och testamenten, för-
valtningsuppdrag. Även skriftliga
förfrågningar.

Advokat Hugo Lindberg

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund

KUNGSGATAN 6, STOCKHOLM
Tel. 147 99, 24 24

TANDLÄKARE

TANDLÄKARE

THURE PERSSON

Brännkyrkagatan 136

Tel.: S. 180 05.

Mottagn. 9—11 f. m. och 5—8 e. m.

Frälsningsarméns

Alkoholisthem

Kurön

(Åtnjuter statsbidrag)

Två timmars ångbåtsresa från Sthlm

Prospekt och övriga handlingar sändas från
Socialsekreteraren, Ostermalmsg. 24, Stockholm.

Eldbegängelsen

vinner med varje dag erkännande i allt vidare kretsar
som den bästa formen för förvandlingen av de av-
lidnas stoft. Närmare upplysningar om eldbegängel-
sen lämnas avgiftsfritt å

Svenska Eldbegängelseföreningens

(S. E. F.) Stockholmsavdelningens Byrå,

Sveavägen 25, 2 tr. (hiss),

vid personligt besök eller pr telefon Norr 2280,
vardagar kl. 10—4. Lördagar och helgdagsaftnar
kl. 10—2.

Inträdesavgiften är för 1 begravningskassa
inskrivna 5 kr., för andra 10 kr.

Årsavgift förekommer icke.

Föreningen utg. egen tidskrift »Ignis», oombärlig
för alla eldbegängelsevänner. Sändes franko.
Kr. 1:50 pr helår.

Anlita vid dödsfall

A.B. BEGRAVNINGS- & STERBHUSBYRÅN

v. dir. Erik Hagström, Äppelvikens.

Allt för begravningar o. boutredningar.
Sv. Eldbegängelseföreningens ombud.

Ring vid dödsfall blott upp S. 27 22

(efter affärstid Äppelvikens 614)

Bil till förfogande. Kontor o. utställn.
BORGAREGATAN 6.

där smaken
och priset
avgöra,
dricker man
kooperativas
kaffe

Den 20 juni 1931.

Mänsklig
solidaritet.

Strejk och lockout äro nu i stort
sett av samhället godtagna redskap
i arbetet om överenskommelse an-
gående avtal mellan arbetsgivare
och arbetstagarer. Svårare är det
att uppnå enighet i fråga om strejk-
brytares rätt att vara eller icke vara,
där bägge parter kämpa om »ar-
betets frihet» sedd från olika syn-
vinklar. Saken har nu särskilt bli-
vit aktuell genom händelserna i Åda-
len.

Vi måste utgå ifrån, att arbetsgi-
vare och arbetstagarer behöva var-
andra. Ingendera parten kan und-
vara den andra. Men så långt ha
vi icke kommit, att detta är erkänt
— fast vi alla veta det. Arbetsgi-
varna vilja göra gällande, att pen-
ningen kan tillförsäkra dem arbets-
kraft i varje fall, och arbetstagarerna
försöka att genom fackförenings-
disciplin hävda sitt oberoende. Det
synes som om intetdera vore fullt
utförbart. Väl kan där finnas både
strejkbrytare och klassolidaritet, men
de äro endast vapen, de innebära ej
en slutgiltig lösning.

Vi ska inte bortförklara, vad som
skedde i Ådalen. Det måste av na-
turnödvändighet komma att uppre-
pas, om samhället inte inriktar sig i
nya tankebanor. Det hjälper inte
att förfasa sig åt ena eller andra hål-
let, där måste sökas en framkomlig
väg, värdig ett folk, som gör an-
språk på att äga kultur. Konflik-
ter kunna ej undvikas. Men det gäl-
ler att lösa dem utan våldsamheter
och utan att frammana ytterligare

Parfumer • Crèmer • Puder

Även i lös vikt
Sakkunniga råd

Parfumerie RIETZ

Mäster Samuelsgatan 7

(intill Biblioteksgatan)

GÅTORNAS GÅTA.

(Forts. fr. sid. 1.)

gande kurvor, så dalade det neråt.
Ingen begrep varför, och ingen tog
det i början på allvar utom de som
ruinerats av börskrascher. Och nu
står Amerika hjälplöst inför en tig-
gararmé av arbetslösa som uppen-
barar sig i brödköerna, döljer sig i
slummen, decimerar sig genom själv-
morden. I det rika Chicago få män-
nen av stadens säkra kaka inte ut
sina löner, i missväxtdistrikten lida
famnarna nöd, vetet — denna i sig
gåtfulla symbol på det förryckta i
situationen — har ingen marknad,
kort sagt, allt har hänt som inte bör
hända i ett välorganiserat samhälle.

Många förklaringar ha givits, men
en sanning tycks etappvis tränga sig
fram: *samhället var inte välorgani-
serat.* Det fanns ingen anpassning
mellan produktion och konsumtion.

Detta synes oss lekmän bara vara
ett nytt sätt att formulera gåtan,
och vi begära förklaringen.

Efter mycket letande och väljande
bland svaren ha vi hittat ett som sy-
nes värt att begrunda fast det först
synes lika dunkelt som gåtan själv:
»Vinsten förstörde välståndet.»

Det låter som att förfrysas av vär-
me och svälta av mat. Men på ett
par spalter har en författare i The
New Republic lyckats få det till en
ganska resonabel tes.

I början av den senaste välstands-
perioden använde industrien sina

våldsamheter. Bägge parter ha si-
na för och emot. Ett hinder för ar-
betsgivarna vid en uppgörelse är

deras s. k. prestige. Denna svårig-
het uppstår, när den fasthet som en
arbetsledare givetvis behöver för att
organisera en mångfald till en en-
het, även tillämpas på oväsentliga

ting, vilka bli väsentliga först när
de kallas en hederssak. Arbetsta-
garnas styrka är solidariteten.

Strejkbrytarna äro arbetsgivarnas
förhand och till nackdel för arbets-
tagarna. Samhället medlar. Men
äger ej rätt till skiljedom. Ty så
länge samhället ej kan göra parterna

jämställda, så länge samhället er-
känner strejkbrytare i alla former,
kan samhället ej vara den oväldige
domaren, endast sätta våld mot våld.

Hittills finns endast solidaritet
mellan klasser, kårer och män. Den
mänskliga solidariteten har ännu inte
ingått i vårt föreställningssätt. Den

inrymmer varken i våra utgångs-
punkter, våra handlingar eller vår
uppfattning. När — eller om —
så sker, kommer större rättvisa att

krävas inom samhället. Och däri-
genom får samhället större myndig-
het och möjlighet.

Bagarstugan

HORNSGATAN 37 • Tel. Söd. 70 00

FOLKUNGAGATAN 65 „ „ 73 37

GÖTGATAN 52 „ „ 333 09

Socialpolitiska och Kommunala Institutet

Norrtullsgat. 8 B, STOCKHOLM — Tel. V. 170 28.

Högre teoretisk undervisning i socialpolitiska och kommunala ämnen. Stu-
dierna kunna förenas med utbildning för praktiskt socialt arbete. Studietid minst
1—1½ år. Läsåret börjar i sept. Avgift 300 kr. pr läsår. Prospekt och upp-
lysningar genom exp. vard. kl. 9—3.

OLOFSKOLAN

SAMSKOLA.

STORGATAN 41.

STOCKHOLM.

Skolan står fr. o. m. hösten 1931 under Kungl. Skolöverstyrelsens inseeende.
Program. Koncentration i arbetet, självverksamhet, slutet arbetsdag, samverkan
mellan skilda ämnen, riklig tid åt praktiskt arbete och friluftsliv.

Elever mottagas för nästa läsår i 1—4 förb. o. klass I, II, III och IV (5-årig
realsk.) samt i Montessori-avd., för 3—7-åringar. Skolan påbygges med en klass
pr år för att slutligen omfatta realskola, flickskola och gymnasium.

Anmälan om nya elever sker under sommaren lämpligast pr post under skola-
ns adress.

WILLIAM W.-M-OLSSON, Rektor.

det av paraduniformen. »Ju mindre
operettmässigt försvaret kan göras,
dess bättre», förklarar i en odödlig
sats en om saken intervjuad major.

Vi hade trott att i arméns yttre
operettmässighet låg en djup avsikt,
den nämligen att dölja vad St. Dag-
blad kallar arméns brutalt allvarliga
uppgift. Vi ha alltid trott att man
fördrog ett blandat skimmer av löje
och beundran för att där bakom dölja
sanningen om krigsberedskapens
omvandling till ett dödsredskap av
högsta produktionskraft.

Men en motströmning av ärlighet
som uteslutande är berömvärd, tycks
ha drivit fram det nya förslaget.

Den är berömvärd, men oklok.
Förslaget har konsekvenser som går
ut över fler än tårnorna på bröllopen,
som Dagens Nyheter beklagar. Lord
Cecil yttrade nyligen att det inte
bara är härens och flottans manskap
som är emot avrustning utan att
denna också har allvarliga motstånd-
are i manskapets kvinnliga kusiner,
syster och mostrar.

Tar man denna grupp i betrak-
tande, så är allt som offras på pa-
rad och popularitet ur den beträng-
da militärens synpunkt icke förgä-
ves.

Det är därför arméchefens tänkta
reform blir en liten gåta, den med.

*

Militärlivet har en epilög som de
flesta glömma, inte bara most-
rarna. Det är krigsinvalidens hårda
lott i sjukdom och fattigdom. Nylig-
ligen hände att en gasad för detta
engelsk officer efter år av elände
tog sitt liv. Vad hände då? Jo

kyrkan stängdes för begravningen,
ty han var en brottsling. Men skulle
icke kyrkan öppnats på vid gavel för
härförare och diplomater som skju-
tit hundratusenden före sig i döden?

Eller för den enskilde hjälten som
fällt så och så många hundra med-
bröder med egen hand? Eller för
uppfinnaren, tillverkaren och försäl-
jaren av giftgaser och bomber? Jo,
visserligen. Hur fungerar den mänsk-
liga hjärnan som kommer till detta
resultat?

*

GERTRUD LILJA i sin bok: *Vid
vägkanten* har vackert formule-
rat den fråga av vilken de flesta an-
dra blott äro varianter.

Hon skriver så här:
»Mot tidens omätlighet blir livet
ömkansvärt kort, med sorg och för-
våning frågar jag mig varför vi som
räkat bli väckta ur kaos samtidigt,
som samtidigt fått del av varats sek-
kund — varför vi bekämpa och för-
följa varandra i stället för att hålla
ihop som en flock syskon. Bakom
oss mörker och främlingar, framför
oss mörker och främlingar, varför
hålla vi inte varandra i händerna, vi
som äga nuet gemensamt, så som
syskon äga hemmet gemensamt.»

Gåtornas gåta.

Devinez.

Helpensionen Tyringe, Hindås

Statsunderstött, 8-klassigt internatläroverk för
flickor med normalskolekompetens,

börjar i höst »it 23-dje läsår. Komplettering till gymnasium i latin och
matematik. Stärkande friluftsliv med vintersport och idrott. Praktiska ämnen,
såsom konstantverk, vävning, bokbinderi, skolkök, iakttagelser i ett skolan
tillhörigt småbarnshem. Praktisk-teoretisk kurs för flickor efter genom-
gången realskola eller VII—VIII-de klass i högre flickskola. Pris för läsår,
inackorderings- och skolavgift, Kr. 2,000 i kl. I—VIII. I fortsättningskursen
Kr. 1,500. Prospekt. Ester Boman, Rektor, Hindås.

Barnsköterskekurs

vid FLENSBURGSKA VÅRDANSTALTEN (Spädbarnssjukhuset) i MALMÖ bör-
jar 1 mars och 1 sept. årligen. Kursen är ettårig. Ansökningshandlingar torde
insändas för den 15 jan. och 15 juli till överläkaren. För antagning fordras med
läkarebetyg styrkt gott hälsotillstånd, fyllda 19 år, rekommendation av två
trövärda personer, samt styrkta avskrifter av skolbetyg. Avgiften, 150 kr., er-
lägges vid antagningen.

Närmare upplysningar meddelas av Husmodern.

Överläkaren.

Den nya skolan.

Tiden är nu mogen att bedöma, hur de försök som gjorts i vårt Sverige att införa den nya fria skolan ha utfallit. Det finns en fyra, fem stycken renodlat moderna skolor i landet och det finns många ansatser till nytt system i de gamla skolorna, särskilt på lägre stadium. Ingen jämförelse om sämre eller bättre kommer här i fråga. Här vill jag bara tala om, vad jag såg här-omdagen i en av dem, Olofsskolan.

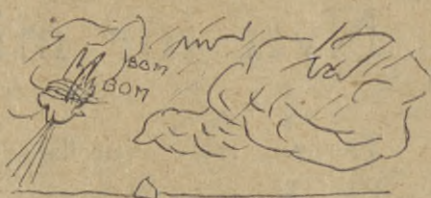
Vinden spolade värfriskt genom Positionsartilleriets gamla kasern, där Olofsskolan ännu för något år framåt har sina primitiva, men trivsamma lokaler. Dörrarna äro inte nymåttade och sluta ej alltid tätt — man är härdad och frisk i den här skolan och inte några klemmansar. En timme mitt på dagen är det fritliv hela vintern igenom och lektionerna vara aldrig längre än 40 minuter. Man sitter inte heller stilla och stel som en pinne under lektionerna. Inre disciplin är lösen — ej yttre. All min misstro mot detta program om inre disciplin upplöstes när jag kom in för att höra tredje klassens biologilektion. Tredje klassen representerar skolans äldsta klass. I sex år har här övats denna inre disciplin med uppoftande av det yttre militäriska tvånget och resultatet har blivit följande: Barnen uppföra sig som vuxna människor. När läraren vänder ryggen till och lämnar dem ensamma är det intet hemlighetsfullt tassel, inga bullrande utlopp för en hämmad naturlig livlighet, som man alltid ser i andra skolor. Långt ifrån att vara besvärade av den besökande, iaktages vänlighet och artighet utan den ringaste uppmaning av läraren. En gosse sätter fram en stol, en flicka erbjuder sin läsebok. Själva biologilektionen går lugnt och resonerande till. Läraren refererar i främsta rummet direkt till en preparerad sjöstjärna, som barnen få undersöka från alla sidor. Ofta låter han dem dissekera djur och insekter efter en av honom uppgjord skriftlig arbetsplan och sedan rita av vad de se för att de riktigt skola fästa det i minnet. Det säger sig självt hur mycket mer levande kunskaper en sådan metod skänker än det torra läsläsandet i böcker.

Det är en sak, som frapperar besökaren mer än allt annat: det långsamma tempot i undervisningen. Man är ju van vid timplärarnas hastiga istjälpande av största möjliga kvantum kunskaper under den stackars lektion de fått sig anvisad. Man undrar hur i all världen denna skola skall hinna upp till den studentkapacitet den utlovar på samma antal år som läroverken. Man svarar mig att skoltiden är längre här än i andra skolor, nämligen från 8

på morgonen till 4 på eftermiddagen. Sin lunch intaga barnen i skolan och därigenom sparar man också tid och hindrar den splittring som frukostlovet innebär i andra skolor. Allt väsentligt arbete göres i skolan så att kvällarna i hemmet äro så gott som fria. Men, säger man vidare, att man hinner med att meddela ordentliga kunskaper, beror huvudsakligen på metoden: All bygges långsamt och organiskt från grunden. Barnen drivas genom självverksamhet att sätta sig in i ämnen så att de ej glömma vad de lärt. Man sparar därigenom den tid som annars går åt till repetition.

KONTRASTER

Nörkret råder, stormen gnyr,
Åskan duntrar, haglet yr.
Alla element i låga,
Alla vindar utåt flyr,
Vad skall detta då bebåda?
Hemsk är denna fasans natt,
Blixten synes gånka matt,
genom molnens täta dimma.

Koncentrationsläsningen är härvidlag en viktig hjälp. I stället för det vanliga sönderplockandet av dagen med en fem sex olika ämnen, har man två, högst tre ämnen per dag. Ämnen kombineras med varandra och få växa in i varandra. Sålunda kan biologiläraren ha fyra lektioner i rad i biologi och geografi samt därefter gå på akvariet med eleverna, sålunda leva tillsammans med sin klass en hel dag. Historieläraren anknyter till kultur- och litteraturhistoria, ledsagar barnen exempelvis till egyptiska museet, där de få rita av och skriva uppsatser om sina intryck. Ett viktigt led just i sammanbindandet av ämnen utgöra dessa illustrerade uppsatser, som samlas till s. k. klassböcker, där var lärjunge fått sitt ämne att skriva om inom ett visst område. Sålunda finns det digra, vackra klassböcker över Antikens historia, Frankrikes geografi o. s. v.

Studiet av dessa klassböcker erbjuder nästan det största intresset av allt i Olofsskolan. Man tror inte sina ögon, när man tänker på, att småbarn ha ritat och textat dessa egyptiska sfinxer, dessa grekiska tempel. Ett förtjusande exempel på barnens levande fantasi är inneva-

rande års »Värbok» där varje barn skrivit och ritat sina tankar om våren. En pojke ritade en svartklädd dam, som går i vattenpuddar och skriver däröver på en enkel vers: »Det är så blött, så tanterna måste ha pampuscher, för ibland får man riktiga duscher». En annan pojke, en 11-åring, höjer sig till en lyrisk stil och en expressionistisk teckning som kan mäta sig med vilken vuxen modernist som helst, i det här meddelade skaldestycket »Kontraster». Samma 11-åring skrev till innevarande årsavslutning i Olofsskolan ett vårspele, vilket framfördes av eleverna i egen regi och med av barnen komponerade danser och musik. På en vuxen åskådare verkade det som en uppenbarelse av allt det vackraste och friskaste i barnasjälens. Solstrålar och vårbloster spelades av de

Men på jordens andra sida,
Lätta moln på himlen vid.
Himmelen är ljus och blå,
Sunnan flöktar dit och dit.
Fågellarna i träden sjunga,
Uppå gröna grenar gunga,
Leende åt sol och vär.

alla minsta och om sängen inte alltid var så enstämig och ren, så sjöngs det med en frimodighet som förbluffade.

Frimodigheten är först och sist det som utmärker barnen i Olofsskolan. När man kommer in i första förberedande, sitta barnen lugnt vid sina pulpeter, så länge de ha sitt uppdrag att fullgöra: att skriva en rättskrivning, att räkna på kultavlör, att läsa på tyst för sig själv en innanläsningsläxa. Sedan gå de fram till lärarinnan, som sitter som en mor i sitt hem och fråga och meddela var och en sitt. Ett intensivt intresse binder dem vid allt deras skolarbete, de älska att gå i skolan och deras föräldrar berättar, att man får snarare hejda barnen från att göra för mycket hemarbete än tvärtom.

När man ser Olofsskolans resultat efter de första fyra årens verksamhet, måste man instämma i dess grundare, arkitekt Malmstens ord i den nu utkomna årsredogörelsen: »Livet vill vara bekymmerfritt och glatt och stort. Så känner barnen det. Av barnen kunna vi lära leva. Barnen vill liv och glädje och växt och fullbordan.»

Elsa Wilkens.

PROGRAM Kom ihåg

vid

Fogelstadförbundets årsmöte

midsommar 1931, 20—24 juni.

Lördagen den 20 juni.

Kl. 5,30 e. m.

Förbundsmötet öppnas. Årsmötetsförhandlingar.

Kl. 8,30 e. m.

Vår generations politiska handling.

Fröken Elisabeth Tamm.

Söndagen den 21 juni.

Kl. 1 e. m.

Open Door.

Fabriksinspektör Julie Arenholt, Köpenhamn. Doktor Andrea Andreen-Svedberg.

Kl. 7,30 e. m.

Samling på festsalen. Fria anföranden.

Måndagen den 22 juni.

Kl. 10 f. m.

Den revolutionära kvinnan. Författarinnan Hagar Olsson, Helsingfors.

Kl. 4,30 e. m.

Askesens problem. Doktor Ada Nilsson. Samling på festsalen: Kommunalstämma i Komtemätta.

Tisdagen den 23 juni. Midsommarafon.

Kl. 10 f. m.

Människovärdet efterlyses. Rektor Honorine Hermelin.

Kl. 4,30 e. m.

De mäktigas vanmakt. Författarinnan Elin Wägner. Kvällens program enligt ritual och fri uppfinning.

Onsdagen den 24 juni. Midsommarafon.

Kl. 11 f. m.

Ordet fritt.

Kl. 5 e. m.

Edith Södergran. Författarinnan Hagar Olsson. Kursernas och årsmötets avslutning.

Till de Fogelstadförbundares tjänst, som inte äro i tillfälle deltaga i mötet, kommer Tidevarvet att under de närmaste veckornas lopp införa en del av de under mötet hållna föredragen, bl. a. Hagar Olssons om Den revolutionära kvinnan och d:r Ada Nilssons om Askesens problem.

Halvårspremeration!

FRÅN DEN FÖRSTA JULI TILL ÅRETS SLUT KOSTAR

Tidevarvet

ENDAST Kr. 3:—

Prenumerera på posten eller insänd avgiften på

Postgironummer 1544

Vår socialpolitiska högskola.

Socialpolitiska institutet i Stockholm, som i fredags avslutade sitt arbete för året med diplomutdelning till 28 avgående elever, har med denna termin fullbordat sitt tionde arbetsår. Detta jubileum betyder, att institutet kan anses ha lämnat experimentens stadium bakom sig och övergått till en fast och målmedveten institution, som funnit de rätta formerna för sitt arbete. Från och med hösten 1932 kommer institutet till yttermera visso att förfoga över egna lokaler, den nya, av Rockefellerstiftelsen skänkta byggnaden vid Odengatan, där institutet flyttar in jämsides med Stockholms högskolas socialvetenskapliga och statistiska institut.

Socialpolitiska Institutets arbete har emellertid redan vunnit erkännande på annat sätt, dels genom den numera ständigt ökade anslutningen av elever, dels genom den uppskattning som de därifrån utexaminerade i allmänhet vunnit på sina olika arbetsfält. När institutet grundades var ännu tanken på en särskild högskola för socialpolitiska och kommunala studier främmande för många. Numera skulle det snarast vara otänkbart om de oerhört viktiga områden, som röra socialpolitisk och

V I S T Å T I L L T J Ä N S T

Barnens aptit
och krafter stärkas snabbt med
Järnmedicinen IDOZAN
Skador ej förtärliga. Fördömda av läkare. Fås å alla apotek.

BLOMSTERHANDEL
Blomsterhandeln
7 RUNEBERGSGATAN 7
Telefon 106 43.
Innehavare: ANNA NILSSON
Elev av Gunnar Spångbergs Hovblomsterhandel.
REKOMMENDERAS

BORDSVATTEN
Drick
Ramlösa
Vårt lands enda naturligt alkaliska vatten

Lucks ReklamWaffe

MASKINMÄRKNING
Har Ni märkt?
Maskinmärkning, hälsöm, plissering, knapphål, stoppning och fällning av duktyger utföres väl.
Elin Madéns Märkningsateljé.
H. K. H. Kronprinsens Hovleverantör.
14 Herkulesg., inv. Brunkebörg. Tel. N. 11905.

PARFYM
Parfymmagasin S. Gustafson
BIRGERJARLSGATAN 26.
STORT OCH VÄLSORTERAT LAGER.
Tidevarvets läsare erhålla 10 % rabatt
Tel. Norr 127 18.

SKOMAKERI
Gå ej över ån
utan ring till en förstklassig Skoreparationsverkstad, så hämta vi och hemsända.
A. B. KEMBEL
Nybrogatan 81. Ö. 87 50.

SLIPERI
KNUT SUNDSTRÖMS SLIPERI
ODENGATAN 36. Tel.: Norr 22062
Utför all slags slipning.
Förtäning emottages. Reparationer av lås och nycklar m. m.
Arbetet utföres noggrant o. till billiga priser.

TAPETSERARE
Omstoppning av möbler
och madrasser, mattplacering utföres väl och billigt.
H. R. JOHNSON, Döbelnsgatan 21
Telefon 31 05

URMAKARE OCH OPTIKER
UR- & OPTISK AFFÄR
14 ERSTAGATAN 14
(Hörnet av Folkungagatan)
H. ANDERSON
Välsorterat lager.
Noggrant exp. av glasögon.
Reparationer Sö. 173 30.

Idrottsskuren i Strängnäs.

Det hör nog till ovanligheterna, åtminstone i en stad, att få se ett 60-tal damer svänga sig upp på cyklar och handlöst susa utför backarna eller mödosamt pusta uppför. Äro så dessa damer därtill skrudade enbart i korta idrottsbyxor och med bara ben, så väcka de än mer undran.

Det idylliska Strängnäs har i dagarna begävat med en dylik invasion. De goda Strängnäsborna äro dock numera härdade och med åren allt toleranterare. Svenska Kvinnors Centralförbund för Fysisk Kultur har nämligen fem år förut haft sin sedvanliga idrottsledarkurs förlagd dit. I år har förbundet två 3-veckorskurer pågående samtidigt, varav den ena är Skolöverstyrelsens kurs för utbildande av kvinnliga idrottsledare,

närmast med tanke på skolidrottsdagarna, och den andra den vanliga idrottsskuren för gymnaster och idrottsfolk.

Upprop förrättades måndagen den 15 juni. Där voro föreståndarinnor och teckningslärarinnor och fil. magistrar och adjunker och gymnaster i alla åldrar. Alla med ett humör, som bådade gott för en lyckad kurs. Det är glädjande att intresset för fysisk fostran är i stigande och att förståelse för friluftsliv börjar utbreda sig även till de kvinnliga lärarna. Idrottsdagarnas förtjänst?

Kursens schema är omfattande, lek, orientering, fri idrott och simning. Blir så vädret bra, har kurserna alla utsikter att ge ett rikt utbyte.

Ragnvi Torsslow-Lundgren.

Dunungen.

Skansens friluftsteater har tagit upp Dunungen som sitt sommarprogram. Det är första gången detta sommaraktiga stycke spelas på en friluftsscen i Stockholm — i landsorten har det nog uppförts vid flera tillfällen av resande sällskap på en eller annan liten grönskande teater i det fria.

Stycket passar emellertid förträffligt i den omgivning, som Skansens utomordentligt vackra teater erbjuder. Skogen i bakgrunden, träden, blommorna och den herrgårdsgårdade gårdsplanen är en förtjusande inramning till den välbekanta

kommunal utbildning och forskning vore utan sin högskola i Sverige. Genom det alltmera utvidgade praktiska arbetet jämsides med de teoretiska studierna vid institutet har också den nödvändiga kontakten upprätthållits med den fortgående utvecklingen.

Som bekant har institutet inga egna professorer. Professor Bagge är dess föreståndare, som vid sin sida har åtta lärare från olika arbetsfält, såsom examinatorer i huvudämnen. Alla upplysningar om kursplaner etc. erhållas f. ö. på Institutets expedition, Norrtullsgatan 8 B, Stockholm.

och nätta historien om brukspatron Teodor Fristedt och Ann-Marie, den lilla ljushåriga bagardottern från Filipstad. Med Martin Ericsson, Stina Seelig och Tore Lindwall i huvudrollerna spelades stycket ganska tillfredsställande på alla händer. Visserligen undrar man om Dunungen själv, som i grund och botten är en modig liten sjuntonåring, nödvändigt måste verka så pinsamt förskrämd, men kanske får man inte ställa för höga fordringar på den, som för första gången rest ut i stora världen för att kämpa för sin framtid.

Skansen har valt rätt och förståndigt, när den tog upp Dunungen just denna sommar, då friluftsteatern firar sitt 20:de arbetsår. Selma Lagerlöfs enkla berättelse överträffar utan den ringaste svårighet de bondkomiska eller tafatt operettimitrande stycken, som man tyvärr alltför ofta får nöja sig med på friluftsscenerna. Just i sin enkelhet och verklighet upphör Dunungen aldrig att intressera. Vid premiären i lördags fick man genom den tatrika och intensivt medlevande publiken åter ett bevis för författarinnans sällsynta förmåga att träffa något väsentligt i sina historier, så att de aldrig bli gamla. Den första föreställningen avbröts av ett skyfall, som jagade bort publiken och stängde de unga Värmlandsdöttrarna inne, längre än de hade lust, i danspaviljongen på brukspatronens gård. Vi hoppas att sommaren kommer att gottgöra missödet med många vackra och välbesökta kvällar på Skansen.

C.

Ode till folkliga maskiner.

Cyklarna äro ungdomens silverfåglar. På dem rida de ut i världen. Till dansbanornas gula tundror i skogen. Och till Samarkand.

Cyklarna äro landsvägarnas äldsta maskiner. Vi äro födda med dem i vårt medvetande.

Numera titta vi sällan åt dem då de komma med depescher från Marathon.

Och deras ringingel har för oss blivit oskyldigare än sparvens pip.

För kontorsflickorna på semester väcka de retsamma känslor; deras ringningar påminna om vändklockan på skrivmaskinen.

Men vi vet vad cykeln är.

Cyklarna äro demokratiens silverglänsande modell.

Cyklarna äro landsvägarnas hind. Den springer för livet när motorcykeln kommer som en slaktarhund;

denna grymma Nero, träckstänkande, skuttande, hatad av allt liv: ränner omkring med världens sista brackor.

Har ni hört deras bullrande skryt en juni-natt?

Harmonidödaren skrattar rätt i björkha-garna, friden är död i världen.

Cyklarna äro något annat. Cykeln, den tysta smäckra maskinen.

Flygmaskinen över skogen blir en tung, klossig broms om man ser den genom ett avtaget cykelhjul i kvällen.

Cyklarna liknar den smäckervita björken och har något av mandelträdet. Cykeln är tystnaden i skogen, tassande fram på stoppade silverhjul.

Cyklarna äro ett tåligt och hederligt ting, en salomonisk kavaljer: den bär på lätta hjul havande flickor hem till granskogarnes smålek.

På pakethållaren sitter den slitna koferten.

Ödlig solhetta. Och fostret sparkar. Snart öppnar sig skogens klyftor och ett torp blinkar till som en vallmo, rödare och rödare för den skamsna flickan. Det är som om gavlarne voro tvättade med lammets blod.

I detta religiösa torp skall hon alltså föda sitt barn.

Ingen möter henne. Ingen välkomnar. Fostret sparkar.

Ödlig solhetta.

Men tusentals glada solrosor stå på parad i solhettan.

Det lugnar något.

Hon ställer in cykeln i vedboden. Lutar den mot väggen.

Hon tar liksom adjö till den och tackar den.

Och cykeln väntar tåligt i vedboden tills barnet är fött:

solrosorna buga sig i födsloskriken. Vedboden knakar i solvinden och hundlokan piskar de gråa bräderna.

Ett land är ibland nästan omåttligt rikt på cyklar.

Den cykelrikaste bilden i världen finner du en sommarsöndag på landsvägen mellan Zaandam och Amsterdam.

Tusende efter tusende av tysta smäckra hjul rinna förbi dig.

Ibland åka åtta cyklar i bredd, och den oändliga, långa, breda ormen av smäckra tysta maskiner strömmar hela dagen på de soliga vägarna mot Amsterdam.

På eftermiddagen vänder strömmen och en kvällsflod av blänkande cyklar går mot Zaandam.

Och vackert är att se ungdomen så. Vacker var för mig denna vakna drömsyn: denna graciösa flod av smäckra folkliga maskiner.

Kvinnor i vita luftiga sommarplagg.

Som trampade fram med vador och muskler behagsjukt arbetande i denna genomskinliga flod av unga cyklar.

Läppar pionröda och friska. De små bröstkullarna spända under blusarna och vända mot Amsterdam.

Dumma holländska bondpojkar kretsade runt om dem — som en sorts cykelfärdernas vita mäsar. Med sina stråhattar liknade de en samling tillbedjande prästkragar.

Och hela söndagen flöt den fram, med ekrarnes silverparasoller roterande i solen, de smäckra folkliga landsvägsmaskinernas flod. Så såg jag cyklar-

nas bröllopsfester i det platta soliga landet.

Kväll i norra Jylland.

En tjugårig flicka påköres av en bil. Hennes cykel slungas förintad ut i vägkantens vildkummin — ett gällt skrik skär genom kvällen, men bilen rusar vidare.

Cyklarna krossas — och dess liv (— en enkel flickas tysta balanskonst —) dör i dess rör: i de buckliga ramarna, i de krossade gafflarna.

Den hjärtformiga verktygsväskan på stängens hjälper ej mer.

Bilen har försvunnit med en vräkig hosta. Som ett hopkramat ståltrådsarbete sjunker cykeln i gräset och vild kummin sticker genast in glömskans kryddmängda armar överallt, mellan kedjor och sönderkrökta ekrar.

Flickan i muslinsblus ligger stönande bredvid med bröstet utrivet i sanden.

Hon rullar sig flämtande av vägen ned i gräset till den stora vilan.

Hon höll på rätt sida, och körde sakta. Var färdas i natt de maskinella mördarna och nidningarna?

Människor, lövsokar, boskap! — spanen efter en rödlackerad lyxbil! Uppfordren hela den gröna världen att förgöra dess grymma motorer och flinande passagerare! Låt den krossas under ett lokomotivs järnfötter! Låt den slungas som en sönderbruten leksak ut för en banvall ner i ett hav av nässlor och skrot! Gör det!

Men vad hjälper? Ända ligger hon här döende.

Den älskade flickan.

Det är som med allt, allt. Det hjälper intet för det förgångna och intet kan återföras.

Nytt för middagsbordet

Trevliga och originella

BLOMKULOR, vari

blommorna antingen sätts

som i en vanlig vas, eller där

de på det nu så moderna

sättet simma på vattenytan.

Storlek 130 m/m 1:50

150 „ 1:80

175 „ 2:20

Svenska Glasmagasinet

Konserthuset vid Kungsgatan. Tel. 10 11.

Sigfrid Hansson:

Strejkbryteri och strejkbrytare.

Den uppfattning om strejkbryteriet, som man tilläventyrs hyser, influeras naturligtvis av ens egen syn på fackföreningsrörelsen och på solidariteten som en av grundvalarna för arbetareorganisationerna. Om man icke blott betraktar denna rörelse som ett uttryck för olika löntagaregrupperns strävan att tillgodose sina rent materiella, mer eller mindre yrkesbetonade lönepolitiska intressen, utan även tillmåtar den betydelse såsom exponent för arbetareklassens ideella och kulturella uppåtstigande — om man med andra ord värderar den som en av samhällsutvecklingen själv betingad social rörelse — kan man icke gärna hysa några sympatier för dem, som antingen av okunskhet eller av brist på samhällsriktighetskänsla eller för slem vinnings skull, gå deras ärenden, vilka i fackföreningsrörelsen se ett ont, därför att den i exceptionella fall nödgas använda sig av metoder, som kunna vålla ekonomiska olägenheter.

Även den som icke själv deltagit i fackföreningsrörelsen borde kunna bestå sig med ett sådant betraktelsesätt. Detta förutsätter emellertid en

grundligare kännedom om rörelsens väsen och syften än den, som folk i allmänhet, fackföreningsfolket självt icke undantaget, torde kunna berömma sig av att äga.

Föreningsrätten är erkänd — men man tvekar inför konsekvenserna.

Vi ha nu visserligen kommit så långt att ingen, som är mån om sitt anseende, vågar på allvar vägra arbetarna och andra löntagare rätten att sammansluta sig, i syfte att tillvarata gemensamma sociala och ekonomiska intressen — föreningsrätten torde väl numera få anses såsom en allmänt erkänd och självklar medborgerlig rättighet — men på sina håll vägrar man envist att draga konsekvenserna av ett erkännande av denna rätt.

En av dessa konsekvenser är accepterandet av organisationen som part vid regleringen av arbetsvillkoren, alltså förhandlingsrättens erkännande. Vid detta behöva vi emellertid icke uppehålla oss i detta sammanhang. En annan konsekvens är erkännandet av den metod, varmed

organisationen brukar ge uttryck åt sina krav, sedan det visat sig att förhandlingsvägen icke lett till målet. Här åsyftas strejken och dess komplement blockaden och bojkotten.

Hur reagerar man utanför fackföreningen då strejk tillgripes? I bästa fall betraktar man strejken som ett oundgängligt ont, något som man måste taga med i räkningen, eftersom man accepterat organisationen såsom uttryck för den kollektiverade arbetskraftens intressen i förhållande till arbetsgivaren. Man medger, att det bör stå de organiserade fritt att vägra arbeta, om de icke kunna finna sig tillfreds med de villkor, som arbetsgivaren erbjuder dem. Men längre sträcker sig ofta icke förståelsen och välviljan. Man hävdar »arbetets frihet», som det så vackert heter, och menar att envar skall ha oinskränkt rätt att taga det arbete, som de strejkande för tillfället vägrat utföra — men ingalunda ratat i avsikt att aldrig mera göra anspråk på. Framför allt anser man det vara i sin ordning, att de icke organiserade, som funnos i företaget innan strejken utbröt, fortsätta arbetet, men man kan heller icke förstå varför icke alla »arbetsvilliga» skola hålla sig framme. Envar bör — resonerar man — ha rätt att gripa varje tillfälle till arbete, oavsett under vilka omständigheter det sker.

Resonemanget föres säkerligen av de flesta i god tro. Det ger onekligen uttryck för en gammal och djupt rotad rättsuppfattning men lider av det felet, att det icke tar tillbörlig hänsyn till en utveckling på det arbetsrättsliga området, som präglats och starkt påverkats av det moderna organisationsväsendet.

Låt oss emellertid närmare pröva innebörden i detta resonemang, om rätten för oorganiserade att taga arbete, som strejkande i lönepolitiskt syfte vägra utföra.

Den enskilde har skyldighet och fördel av att följa solidaritetens bud.

Arbetareorganisationens grundval är, såsom förut framhållits, solidaritetens. Denna förutsätter enskilda intressens underordnande under ett gemensamt intresse, i vissa fall begränsat till gruppen, yrket o. s. v., i andra fall omfattande hela klassen. Om man accepterat fackföreningen såsom ett i vår tid oundgängligt medel för hävdandet av den i företaget kollektiverade arbetskraftens intressen och alltså går ut ifrån, att löntagaren såsom enskild person i regel icke förmår att tillgodogöra sig varken den prisade arbetsfriheten eller avtalsfriheten, då måste man också anse det vara individens skyldighet att föga sig efter flertalet

av hans gelikars önskan och vilja. Redan den omständigheten att en arbetare vägrar att ansluta sig till den organisation, som befunnits nödvändig för att tillgodose den kollektiverade arbetskraftens intressen, dömer honom socialt sett. En sådan arbetare har satt sina personliga tycken och intressen framför en altruistiskt betonad strävan och kan på så sätt vålla skada icke blott för sina arbetskamrater i ekonomiskt hänseende utan även för samhället, som i den sociala ordningens och välfärdens intresse har behov av det organisationsväsende, av vilket fackföreningen utgör en viktig beståndsdel. Om han därjämte av mer eller mindre egoistiska bevekelsegrunder låter engagera sig i direkt strid mot det gemensamma arbetareintresset inom företaget eller på arbetsmarknaden, då har han onekligen i högsta grad förgripit sig på det, som i vår tid måste betraktas som det värdefullaste i den mänskliga samlevnaden, nämligen solidariteten. Han har med andra ord efter fattig förmåga försökt skjuta en bräsch i en av samhällets grundvalar. Den passivt osolidariske arbetaren saknar uppenbarligen den sociala ansvarskänsla, som bär upp organisationen, och skulle därför kunna betecknas som i viss mån asocial. En sådan beteckning bör man i varje fall utan reservation kunna använda i fråga om

Dansk Kvindesamfund.

— Det innebär en förnyelse av samhällslivet, när kvinnan får rätt att deltaga i ländernas styrande. Hon inför ett nytt element i rådslagen: *godheten*, som är av grundläggande betydelse. Man skall inte underskatta kvinnans inflytande, även om hon inte är så talrikt företräd i ett lands representation, ty blotta förhållandet att kvinnan har rösträtt påverkar riksdagen synnerligen starkt. Med dessa artiga ord hälsade justitieminister Zahle den stora kvinnokongressen, som i dagarna varit samlad i Köpenhamn, på inbjudan av Dansk Kvindesamfund, Nordens första kvinnoaksförening, i samband med dess i år firade sextioårsjubileum.

— För nära hundra år sedan, fortsatte justitieministern, kastade Danmark enväldets ok från sina skuldror, men då var ännu inte fråga om

Nu sträcker hon ut sig i kumminen, och blod rinner ur den vackra munnen. Hon dör — och det hjälper intet, intet för det förgångna och intet kan återföras!

Överallt i världen finns det cyklar. Det ligger aldrig något löjligt hos en cykel. Den är aldrig klossig, därför dess världsförång.

Ännu långt i dess rostiga vanskötta ålderdom finns i cykelns framhjul blänkande ekrar som kunna bredas ut och rotera med den berömda silversolfjädern.

Cykelns smäckra däck går tyst som sandaler i sanden, i Afrika, i Indien och på den svala landsvägen till Kare-suando.

Cykeln är universalism: den är en maskin, säger du, men hela dess skönhet kommer till uttryck i maskrosflammande gräs.

Där skall du med fingret rotera med dess ekrars silverstrålar och se dess behag — som leder tanken till färder och gräs och skogar och kvinnor.

Cykeln är jordens käraste maskin och dess silverkropp kommer aldrig att hatas. Harry Martinson.

att kvinnorna skulle ha något att säga i landets angelägenheter. 1866 fick vi en ny grundlag, som man skulle kunna kalla herremännens och det var först under mycket stora svårigheter som kvinnorna 1871 samlade sig och genom bildandet av Dansk Kvindesamfund uttryckte sin vilja att snart få vara med. Det var på den tiden, som kallas den gamla goda av folk, som inte vet vad de talar om. 1915 fick Danmark äntligen den lag som gav kvinnorna rösträtt. Därmed ryckte vi fram i de civiliserade staternas främsta led.

Justitieministerns tal kom i någon mån som ett bemötande av ordförandens i Dansk Kvindesamfund, fru Elise Petersens, som strax förut med en viss nedstämdhet hade konstaterat, hur litet den kvinnliga rösträtten hittills hunnit utträtta för landet. Emellertid var hela kongressen — efter de hövliga och utförliga referatet i samtliga stora Köpenhamns-tidningar att döma — själv ett gott bevis för att det politiska arbetet bland kvinnorna inte varit förgäves. De olika överläggningsämnen, bland vilka särskilt kan framhållas det nya sociallagstiftningsförslagens bestämmelser angående mödrahjäl och barnavård, ungdomsfångelser, det nya strafflagsförslaget, särskilt med hänsyn till behandling av barnamord och aborter, lockade till ett sakkunnigt och livligt, inte sällan temperamentsfullt diskuterande, där kvinnornas talan fördes med den äran.

I en liten översikt, som kallades Förre och nu gav en rad yrkeskvinnor i framskjuten ställning en skildring av forskjutningarna inom de kvinnliga yrkena under de sextio år, som Dansk Kvindesamfund verkat — en tid under vilken flera nya yrken över huvud taget kommit att räknas bland kvinnornas. Ännu finnas dock en del anledningar till att kvinnorna måse ha sin egen sammanlutning för sina intressens tillvaratagande, inte minst den nya danska lönelagen, som enligt ordföranden innehåller många fallgropar för kvinnorna. Tydligt är också de danska kvinnornas åsikt att Kvindesamfundet fortfarande bör stödjas, ty 430 nya medlemmar tillkommo en-

ligt årsberättelsen under 1930 och tre nya kretsar bildades. Antalet kretsar utgör nu 121.

Bland talarna voro inte mindre än fyra kvinnliga riksdagsmän, bland dem vår egen värderade medarbetare lantdagsmedlemmen fru Marie Hjelmer, Kvindesamfundets vice ordförande. Detta var ju en värdig påminnelse om det förhållande, som också Köpenhamnskretsens ordförande uttryckte i ord:

— Det er ingen Kamp, der stunder til. Vi vil staa fælles med Manden som gode Kamerater, baade Hjemmet og Samfundet er bedst tjent med, at der er et aandeligt Fællesskab.

MÖTESPLATSEN

Hur bör samhället ställa sig till strejkbryteri? var ämnet för Nyradikala Gruppens diskussionsmöte i Stockholm den 11 juni, till vilket man förvärvat redaktör Sigfrid Hansson och d:r Margit Cassel Wohlin som inledare. Mötet var mycket talrikt besökt och diskussionen som följde på de båda intressanta och klarläggande föredragen blev synnerligen livlig. Till mötet hade även inbjudits en del gäster.

Då de båda föredragen tyckas oss på

Nej, stanna vid din härd!

Du vill gå från allt och följa mig. Nej, stanna vid din härd! Fattigdom och köld förmörkar alltför ofta hårt min värld.

Du vill bygga mig en hydda, där du jämt är nära mig... Men om än jag vandrar fjärran tillhör mina tankar dig.

Tror du jag är mera nära, då du ser mig i ditt hus än då all min längtan svävar kring dig innerlig och ljus.

Du är rädd att andra äger denna kropp du älskar så... Käraste, om nu du tvivlar, varför mindre tvivla då!

Ingeborg Björklund.

Kan jag hjälpa det!

Ofta när din kärlek värmt mig har jag rodnande och lycklig lejt mot alla, alla som jag mött —

har jag lysande av glädje sträckt min famn mot hela världen med ett leende som bara kärleken till dig har fött.

Svårt mitt övermod har straffats: då du såg mig le mot andra gick du ensam, stolt och ensam tyst din väg.

Svartsjuk snart du ville hämnas, mörk du vände dig ifrån mig — glädjen som du skänkt mig flydde också från min väg.

Kan jag hjälpa att jag strålar emot dig och emot alla, då jag lycklig, lycklig vilat i din famn en natt.

Ingeborg Björklund.

Det nya
Kraftskurpulvret
med löddrande tvål
Finnes överallt
Begär: **Skur-Björn**

Kostar nu
30 öre för en dubbelburk

H 263

ett belysande sätt framlägga två olika sidors synpunkter på det brännande problemet ha vi önskat införa dem i Tidevarvet. Början göres i detta och närmast följande nummer med redaktör Hanssons föredrag, vilket publiceras med en del oväsentliga förkortningar. Vi hoppas även komma i tillfälle att införa d:r Cassel Wohlins föredrag samt några i diskussionen framförda synpunkter.

VEGETARISKA RESTAURANTEN

Teatergatan 6^r
Direktion: S. A. R. A.

den aktivt osolidariske strejkbrytaren — åtminstone i det fall denne tillhör arbetarklassen.

De »välsinnade» strejkbrytarna.

Det finns för övrigt olika slag av strejkbrytare. Den ursprungliga typen utgjordes av sådana individer, vilka icke kunde frigöra sig från ett gammalt föreställningssätt rörande förhållandet mellan arbetaren och arbetsgivaren. Ehuru förutsättningarna för det patriarkaliska systemets upprätthållande icke längre voro för handen, kände sig stora skador av arbetare stå i ett sådant skyldskap till arbetsgivarna, att de helt enkelt ansågo det vara orätt att kollektivt och med organisationens maktmedel tilltvinga sig någonting som arbetsgivarna icke godvilligt ville medgiva. Det låg ju också i arbetsgivarnas och den borgerliga ordningens intresse att så länge som möjligt odla en sådan känsla hos arbetarna.

Eftersom fackföreningarna betraktades såsom mer eller mindre utpräglat revolutionära sammanslutningar — en uppfattning kunde finna stöd i det förhållandet att fackföreningarna i regel voro härdar för den socialistiska propagandan — höllo sig dessa »välsinnade» arbetare borta från dem. Numera torde såväl i arbetarkretsar som i vida kretsar utanför arbetarvärlden

den uppfattningen vara förhärskande, att även den mest »välsinnade» och religiöst övertygade arbetaren kan och bör tillhöra en fackförening och gemensamt med sina mindre samhällsbevarande och icke religiösa arbetskamrater försöka att tillvarata gemensamma intressen på arbetsmarknaden och sträva efter en bättre social och ekonomisk ordning. Numera förekommer det också mycket sällan att arbetare på grund av t. ex. religiösa betänkligheter vägra att ställa sig fackföreningarnas och övriga erkända organisationers beslut till efterrättelse, även om dessa arbetare icke kunnat förmås att organisera sig. Man har för övrigt inom organisationerna ofta tagit all möjlig hänsyn till sådana arbetare och i regel haft överseende med dem, om de stannat kvar i arbete då strejk proklamerats. En sådan hänsyn har kunnat visas så mycket hellre som deras kvarstannande på grund av deras ringa antal icke kunnat utöva något större inflytande i fråga om strejkens lyckliga slutförande.

Den okamratliga typen är illa sedd av både arbetsgivare och arbetare.

Däremot har man haft svårare att visa fördragsamhet mot den typ arbetare, som utan att kunna åberopa religiösa eller andra ideella bevel-

segrunder vägra solidaritet i uppenbar avsikt att ställa sig in hos arbetsgivaren, för att av denne bliva favoriserad på ett eller annat sätt. Det är den i och för sig mycket osympatiska, krypande, lismande och okamratliga individen, som uppträder här och var och som väl alltid kommer att finnas. Den typen torde emellertid dess bättre vara ganska fåtalig inom den svenska arbetarvärlden och den aversion, som man där hyser mot densamma, delas säkerligen i allmänhet av arbetsgivarna, även om de i vissa fall inte ha något emot att använda sig av sådana individers tjänster i det ur deras synpunkt vällovliga syftet att vålla fackföreningsrörelsen svårigheter.

Arbetsvilliga komma från andra samhällsklasser än arbetarklassen.

En tredje typ av s. k. arbetsvilliga är den, som på grund av att ha vuxit upp i en annan samhällsklass än arbetarklassen icke känner samhörighet med denna och av okunskhet om vad saken gäller eller av rent förvärvsbegär passar på, då tillfälle erbjudes, att komma in på den industriella arbetsmarknaden under förhoppning om att där kunna finna guld och gröna skogar. Här åsyftas framförallt sådana unga män, vilka funnit stugan för trång i avlägsen belägna orter, där jordbruket

icke erbjuder tillräckliga förvärvsmöjligheter och varifrån emigrationen till Amerika haft sina starkaste flöden. Dessa bondsöner och med dem jämställda bli säkerligen ofta strejkbrytare i god tro och skulle, om de hade tillfälle att komma in på den industriella arbetsmarknaden under mera normala förhållanden, i flertalet fall ganska snart bli goda och målmedvetna fackföreningsmedlemmar. Någon större skada för fackföreningsrörelsen torde denna typ knappast vålla, ty efterhand som dessa unga män komma underfund med det skeva i sin ställning på arbetsmarknaden, äro de merendels angelägna om att försöka komma i kontakt med fackföreningarna för att på så sätt trygga sin tillvaro. Fackföreningsmatriklarna bära förresten vittne om, att medlemsrekryteringen i stor omfattning skett bland dem, som direkt eller indirekt kommit från jordbrukarbefolkningen — ett förhållande som utan tvivel kan tillmätas mycket stort värde ur såväl fackföreningsrörelsens som samhällets synpunkt.

Yrkesstrejkbrytaren.

Den fjärde och farligaste typen utgöres av den s. k. yrkesstrejkbrytaren. Det är den som figurerat i samband med de oroligheter, som nyligen förekommit i Halmstad och Adalen. Vad det är för slags folk,

som det här är fråga om, har man ganska litet hum om. I motsats till de tre förstnämnda typerna opererar detta slag av strejkbrytare med stöd av ett slags organisation. Det påstås att arbetsgivareorganisationerna liggabakom denna strejkbrytareinstitution, att den rent av tillkommit på deras initiativ och att den åtminstone delvis finansieras av dem och enskilda arbetsgivare och bolag. Hur det härmed förhåller sig har aldrig blivit klarlagt men mycket tyder på att det är så.

Dessa yrkesstrejkbrytare, om vilkas antal man heller icke vet någonting bestämt, ligga så att säga i beredskap, d. v. s. de torde icke vara angelägna om att ha ett kontinuerligt arbete, utan räkna så gott som uteslutande med de tillfällen, då arbetsgivare önska deras tjänster i striden mot arbetareorganisationerna. En högtidning — Nya Werm-lands tidning — har nyligen på ett mycket träffande sätt karakteriserat dem som legoknektar, vilka kunna låna sig till snart sagt vad som helst, blott de få bra betalt och tillfälle att tillfredsställa sin äventyrslystnad och måhända i vissa fall även sin skadelystnad.

Strejkbrytarorganisationernas öden i Sverige.

Man har anledning att tro, att det finns individer, som i rent affärs-

Ett litet svar

till Astrid Norlin, med anledning av hennes genmäle på min artikel om pedagogiken och socialdemokratien:

Det gamla för länge sedan utnötta Tegnérspråket om det sagda och det tänkta erkänner jag knappast. Det jag ej fattar är för mig dunkelt, hur kristallklart det än är sagt. Låt oss ta ett konkret exempel: den klaraste beskrivning av en compoundmaskin är för mig, om jag ej förut sett eller upplevt en sådan maskin, i största mån dunkel. Beskrivningen av maskinen kan sedan vara hur kristallisk som helst.

Detta om dunkelheten.

I övrigt bör såväl jag som Astrid Norlin göra klart för oss våra grunduppfattningars olikhet. Astrid Norlin själv kan jag självfallet inte deklarerat, allra minst framgår det någon deklaration ur hennes genmäle. Jag får alltså nöja mig med vad hon synes vara: min motståndare. Aterstår så att deklarerat mig själv såsom varm om hjärtat inför Adler, Freud samt Ghandis och Steiners skolor.

Jag drömmer (förlåt drömmaren!) om en praktisk syntes av dessa skolor — Jag drömmer om en socialdemokrati som lånar en del av sitt öra åt de verkligt nydanande pedagogerna: namnen behöver jag ej upprepa. Någon diskussion om pedagogiken vore ett fäktande i tomma luften då Astrid Norlin i sitt genmäle icke lämnar några svarspremissor.

Med hjärtlig högakting

Harry Martinson.

mässigt intresse organisera dessa den svenska arbetsmarknadens legoknektar. Redan för omkring 25 år sedan gjordes försök att åstadkomma mer eller mindre renodlade strejk-brytareorganisationer i vårt land. Sålunda bildades i samband med de mycket omfattande arbetskonflikterna 1908 en sammanslutning benämnd *Fria Arbetareförbundet*, vars uppgift var att ombesörja strejkbrytarevärvning för de av konflikter berörda arbetsgivarnas räkning. Det var framförallt till de av lockouten 1909 drabbade järnbruken som detta »förbundet» åtog sig att leverera arbetskraft. Under vintermånaderna 1909 till 1910 utvidgades verksamheten till att gälla arbetsanskaffning och understöd åt oorganiserade arbetslösa. Under sken av att hjälpa dem bildade »förbundets ledare» i Stockholm något som kallades *De organiserade förening*. Samtidigt planerades en hela landet omfattande sammanslutning, vars uppgift skulle vara »att uppsamla alla s. k. neutrala fackföreningar». Denna sammanslutning skulle benämnas *Allmänna svenska landsorganisationen* samt vara »politiskt och religiöst neutral». Den skulle icke befatta sig med lönerörelser i vanlig mening utan endast »uppträda som medlare och rådgivare» i fråga om arbetares och arbetsgivares mellanhavanden med varandra. »Fina herrar, direktörer för stora industriföretag o. s. v.» skulle enligt initiativtagarens påstående ha visat intresse för planen och lovat ekonomiskt understöd.

Strejkbrytarevärvningen hade då även fått en internationell karaktär. Redan i början av sekelskiftet förekom det ganska ofta, att tyska arbetare importerades till Sverige för att omöjliggöra av fackföreningar igångsatta strejker. Dessa arbetare torde dock icke ha varit sådana som tagit strejkbryteriet som yrke, vilket däremot säkerligen var förhållandet med den ryskiga samling, som Sveriges redareförening betjänade sig av under arbetsinställelsen vid hamnarna 1908 och som levererades av en engelsk strejkbrytarebyrå, vilken hade tagit hela Europa som marknad.

Forts. i nästa n:r.

NICHOLAS ROERICH: Himalaya.

På Himalayas trappor av EDITH SÖDERGRAN.

På Himalayas trappor
sitter den store Vischnu
och drömmer.

Oändlig är kvällen kring Himalaya.

Vitklädd
står pilgrimen liten i purpurskenet.
Allsmäktige,
tag mitt liv

för ett ögonblick av dina drömmar...
Jag vill se vad du vill — och för-
gås...
Ur Rosenaltaret.

Granatladan.

Min far var nattvakt vid det stora kanonbruket. I många år sov han om dagen och med brandstodsbolagets kontrollur på bröstet gick han om natten till de avlägsna vrår i det stora komplexet där nycklarna till uret voro förvarade i små skåp.

Det är inte bra för människan att göra natt till dag. Det kom dagar då min far inte kunde sova. Och det kom nätter då min far somnade på sin post. Två gånger fattades några små telegramhåll på kontrollurets pappersremsa. Det blev rapport: En gång till och det blir avsked.

På vardagsnätterna då det fanns män vid varje maskin och området var upplyst och kraftstationen strålade likt ett tempel följde jag min far tills tröttheten övermannade mig.

Jag visste precis var varje nyckel fanns och kunde hitta dem i mörkret.

På helgdagsnätterna då fabriksområdet var öde och mörkt hängde min mor kontrolluret på mitt bröst, gav mig den lilla blindlyktan och fars gamla fickklocka och sade: Nu skall du liksom far med tio minuters mellanrum gå till de olika nycklarna och dra klockan. Klockan tolv går du hit fram till porten, så skall jag avslösa dig. Far måste få sova. Sov ut ordentligt.

Fötter, ben och skor.

Damer, som ha det besvärligt med sina värkande fötter och ben samt ha svårt att få passande skor, tag närmare reda på vad det lätta *Freika-Wizard* fotstödet av läder förmår uträtta och likaså hur den gummi-fria, tvätt- och stoppbare åderbräckstrumpa med samma namn verkar. — Se och prova också våra bekväma och på samma gång eleganta, ortopediska skor med extra läderpackningar i hälften och förlängd bakkappa.

Lageröns

Kungsgatan 4, andra huset fr. Sturepl.

Då började jag min sällsamma vandring. I stora verkstaden stod svarv-maskinerna och de små dynamerna och sov och vilade sig. Där luktade av olja och trassel och av mäns svett. Där var ej det minsta ödsligt eller skrämmande. Maskinerna stod där likt tysta folk och bidade vardagen.

I kraftstationen låg den gamle maskinisten och sov. Det glänsande mosaikgolvet, det putsade guldblanka maskineriet var som en påminnelse om alla de sagor jag just då levde med i.

När jag stängde luckan till det lilla nyckelskåpet lyfte maskinisten ett tungt ögonlock och sade: Jaså, var det du. Jaha, far din behöver sova, jaha. Se opp i smedjeverkstan, det är fel på en laddning där. — Lade sig och somnade igen.

Jag klev mycket försiktigt bland smedjeverkstadsens kolstybb, ty maskinisten hade ju inte sagt var ungefär i verkstaden det var farligt.

Så var det snickarverkstaden där lavetterna tillverkades. Där var så rent och doftade av färskt trä, att jag gärna satt där några minuter på någon halv-färdig kanonlavett och kaddoftan kom mig att bli sömning.

Då såg jag på min fars gamla fickklocka. Det var bara ett par minuter till nästa dragnig, de två sista nycklarna: Den stora kalla granatladan.

Därinne var allting så glänsande fint och blankt och kallt. Månen sken in genom de stora fönstren som satt högt uppe vid taket, med galler för. Och de blanka granaterna låg i ordnade rader i sina fack likt vinbuteljerna i en lagerkällare. En ödslig tystnad i det stora rummet fyllde en tolvåring med mörkräds-lans alla färor. Granaterna låg där likt

jättestora puppor färdiga att brista och stora odjur kunde kräla fram när som helst. Månen ställde till med de mest fantastiska figurer och vartenda steg gav dova ekon.

Ett litet nyckelskåp fanns vid vardera gaveln och nattvakten måste passera genom hela komplexet, som var så stort att tio minuter mycket väl behövdes att treva sig fram till nästa nyckel.

Varje timme samma rond.

Först den stora fabriken befolkad med maskiner: varm levande. Den fina kraftstationen med sin gamle snälle maskinist. Snickarverkstaden med sina lavetter, sitt rena trä, sin doft av kåda. Och se'n den hemska ladan, den döda kalla olycksbådande ladan där fabriken resultat låg i ordnade rader.

Från nio till tolv är tre timmar, för en tolvåring nattvakt blev de till tre akter, i ett mörkt sagospel. Stora kala rum har sedan dess alltid ingivit mig fasa. En stor kyrkolokal kan än i dag komma mig att svettas och må illa. Jag ser i inbillningen gallerförsedda fönster och fack med granater likt bristningsfärdiga puppor kring väggarna.

Om nätterna drömde jag ofta att jag föll ifrån den stora ladans kupol och att alla granaterna störtade sig över mig.

En gammal nattvakt som mist sin dagsömn kan ej hålla ut länge, även om hustru och barn avlöser honom på helgnätterna. En morgon fann man min far hängande död i den stora kalla granatladan.

Dagen förut hade han fått rapport på sig för tredje gången. Det hade fattats fyra hål i den lilla remsan.

Moa.

Högrekvens-Institutet

Badhusgatan 9

SÖDERTÄLJE

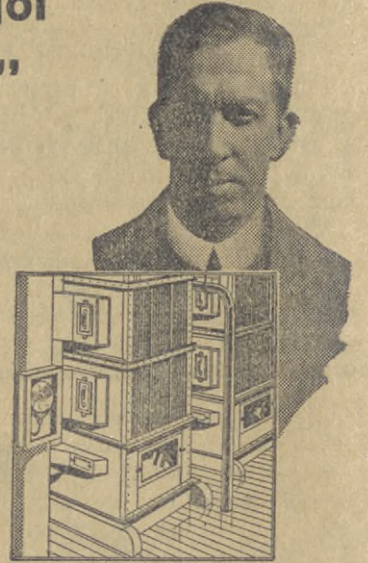
Telefon 1758

Nyöppnat, förstklassigt institut för högrekvensbestrålning med radium. Modernaste apparater. Massage och ljusbehandling. Leg. läkare. Sjukgymnast. Pris pr behandling Kr. 2:—.

Följande sjukdomar behandlas med framgång:

Astma	Reumatism	Högt blodtryck
Ischias	Eksem	Sömnlöshet
Nervvärk	Luftörskattarr	Struma
Ryggsjukt	Förlamningar	Hemorroider m. m.

”visste alla fruar,
hur drygt
kooperativas
mjöl
är”

säger kvarnarbetare Folke Edström, »så skulle de inte köpa något annat. Tänk bara vad våra torkapparater betyda för mjölkvalitén.»

— När spannmålen tvättats, måste den naturligtvis torkas. Men den proceduren är inte så enkel, som man tror. Torkar man för hårt, skadas mjölets gluten (äggvitämnen). Torkar man för lite, kan man inte heller få ett förstklassigt mjöl — för att inte tala om, hur dyrt husmodern får betala för vattnet!

Dylika risker utsätts inte vi för tack vare dessa apparater. De nedtorka spannmålen till precis den torrhetsgrad, som ger det verkligt dryga mjölet med utmärkt bakförmåga —

kooperativas mjöl

RÄDDA BARNEN.

Internationella föreningen Rädda Barnen anordnar i slutet av juni en konferens i Genève, för att tillsammans med flera internationella organisationer dryfta frågan om de nödlidande afrikanska barnen. Bland initiativtagarna till konferensen äro utom Rädda Barnens representanter också företrädare för Nationernas förbund, Internationella arbetsbyrå, det sociala hjälparbetet i Afrika och missionen. Två ämnen bli närmast föremål för konferensens överläggningar, nämligen dels barnodödligheten och därmed sammanhängande frågor, dels frågan om utbildning och uppfostran särskilt med hänsyn till industriellt och jordbruksarbete.

Förfrågningar ställas till den engelska kommitténs exp. 26. Gordon street, London W. C. 1 (African News Agency) eller telefon 757 79, Stockholm.

TIDEVARVET

REDAKTION:

Telefon N. 48 42. Mottagningstid 10—12.

EXPEDITION:

Telefon 182 43.
Kontorstid kl. 10—12 f. m., 1—4 e. m. Postgiro 15 44.

PRENUMERATIONSPRIS:

För helår kr. 6:—, halvår kr. 3:—, kvartal kr. 1:50. Lösnummer 15 öre.

ANNONSPRIS:

1 text 25 öre per millimeter.

Stockholm 1931

Zetterlund & Thelanders Boktryckeri-A.-B.